

Eerste Kamer der Staten-Generaal

Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
De heer H.M. de Jonge
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Kazernestraat 52
2514 CV Den Haag
postbus 20017
2500 EA Den Haag

telefoon 070 312 92 00
fax 070 312 93 90

e-mail postbus@eerstekamer.nl
internet www.eerstekamer.nl

datum 19 maart 2024

betreft *Vragen gewijzigd voorstel voor een verordening betreffende een mechanisme voor de beslechting van juridische en administratieve belemmeringen in een grensoverschrijdende context (COM(2023)790)*

ons kenmerk 174747U

Geachte heer De Jonge,

De leden van de vaste commissie voor Europese Zaken hebben in hun vergadering van 27 februari jl. met belangstelling kennisgenomen van het gewijzigd voorstel voor een verordening betreffende een mechanisme voor de beslechting van juridische en administratieve belemmeringen in een grensoverschrijdende context¹ en het daarbij horende BNC-fiche². De leden van de fractie van **BBB** en van de fracties van **CDA**, **OPNL** en **Volt** gezamenlijk hebben naar aanleiding hiervan een aantal vragen en opmerkingen.

Vragen en opmerkingen van de leden van de BBB-fractie

De leden van de BBB-fractie bedanken u voor het aanleveren van de opstelling van de Nederlandse regering met betrekking tot dit Europees ontwerpplan. Deze leden zijn een groot voorstander van grensoverschrijdende samenwerking met onze Europese burens. Zij hechten veel waarde aan structurele samenwerkingen met zowel Oost-Friesland, Nedersaksen, Nordheim-Westfalen, Wallonië en Vlaanderen binnen de EU. Maar ook met het Verenigd Koninkrijk (VK) als onze goede buur buiten de EU. Niet alleen op economisch gebied, maar ook op het cultuur-historische vinden de leden van de BBB-fractie het zeer belangrijk dat bovengenoemde landen, deelstaten en provincies op goede voet blijven staan met Nederland. Met ons Koninkrijk in het geheel, maar ook met de grensprovincies in het bijzonder.

Deze leden hebben daarom met veel genoegen kennisgenomen van het voorstel van de Europese Commissie en de Nederlandse kijk op deze inbreng. De vragen van de leden van de BBB-fractie zijn niet zozeer inhoudelijk van aard, maar juist gericht op de Nederlandse zienswijze. Zij zijn vooral geïnteresseerd in de afwegingen van de Nederlandse regering die zijn meegenomen in het BNC-fiche.

¹ COM(2023)790 - Gewijzigd voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende een mechanisme om juridische en administratieve belemmeringen in een grensoverschrijdende context uit de weg te ruimen (d.d. 12-12-2023)

² Kamerstukken I, 2023-2024, 36.501, A.

datum 19 maart 2024

ons kenmerk 174747U

blad 2

Voor de leden van de BBB-fractie staan zaken als minder bestuurslagen, minder administratieve lasten, minder overlegstructuren en juist meer uitvoering centraal. De vragen van deze leden zijn daarom gericht op de uitvoering en de totstandkoming van Nederlands beleid met betrekking tot dit onderwerp.

De leden van de BBB-fractie constateren dat het voorstel van de Europese Commissie gericht is op het inbouwen van extra lagen en overlegorganen. Dit staat haaks op de partijpolitieke zienswijze van de BBB van minder overlegstructuren en meer slagkracht. Zij vragen u een reflectie te geven op hoe de regering denkt meer effectiviteit te behalen als het gaat om grensoverschrijdende samenwerking.

Het Europees voorstel voorziet een multilaterale aanpak als aanvulling op bestaande bilaterale samenwerking tussen EU-lidstaten. De zienswijze van de Europese Commissie is voor de leden van de BBB-fractie helder, namelijk meer samenwerkingen tussen alle EU-lidstaten. Deze leden vragen hierbij wel waarom er wordt ingezet op een multilaterale aanpak. Door een schijnbaar gelijkwaardigheid te creëren binnen de EU doen we als Nederland onszelf en onze buurlanden onrecht aan. De export van bijvoorbeeld Nederland naar Duitsland is niet hetzelfde als Malta naar ons buurland. Door het 'gelijke monniken, gelijke kappen' principe toe te passen wordt de Nederlandse positie verzwakt, aldus de leden van de BBB-fractie. Zij vragen wat uw zienswijze is om de Nederlandse positie in Europa te versterken met onze buurlanden, zonder dat dit voorstel van de Europese Commissie zou zijn gekomen.

De leden van de BBB-fractie vragen u uiteen te zetten waarom Nederland meer in zou moeten zetten op multilaterale samenwerking. Wat weerhoudt Nederland ervan om in te zetten op nog sterkere bilaterale relaties met onze buurlanden, zonder mee te gaan met het opzetten van een nieuw Europees project dat mogelijk juist niet doet wat het belooft aan te pakken?

Vragen en opmerkingen van de fracties van CDA, OPNL en Volt gezamenlijk

De leden van de fracties van CDA, OPNL en Volt waarderen uw uitgebreide toelichting over dit voorstel. Deze leden zijn warme voorstanders van grensoverschrijdende samenwerking (GROS), omdat dit het leefklimaat in de grensregio's positief bevordert en vele onderzoeken (zoals die in de Kansensatlassen zijn verwerkt) aantonen dat het wegnemen van grensbarrières zeer voordelig voor de economieën aan beide zijden van de grens uitpakt.

In het BNC-fiche wordt uitgebreid ingegaan op de overlegstructuren zoals die bestaan tussen Nederland (nationaal en regionaal) en Nedersaksen, Noordrijn-Westfalen en Vlaanderen. Dit palet aan overleggen maakt de waarde van nieuwe instrumenten om conflicten aan de grens aan te pakken minder urgent, maar als uiterste escalatiemechanisme toch nuttig, aldus de leden van deze fracties.

Dat er zo'n grote verscheidenheid aan overlegstructuren bestaat (bij de start van de Grensagenda Nederland-NRW telde een ambtenaar in Limburg alleen al meer dan 180 overleggen tussen gemeenten, provincies, waterschappen, schoolbesturen, veiligheidsregio's, zorgkoepels en dergelijke) heeft te maken met verschillende bevoegdheden en overheidsstructuren. Daarbij is het vinden van de

datum 19 maart 2024

ons kenmerk 174747U

blad 3

juiste gesprekspartner (op de juiste 'Augenhöhe') dikwijls een uitdaging, aldus de leden van de fracties van CDA, OPNL en Volt.

Samenhang verordening met andere EU-instrumenten

De eerste set vragen van de leden van de fracties van CDA, OPNL en Volt gaan over de tekst van de verordening zelf en de samenhang met andere EU-instrumenten. Hierbij geven de leden van deze fracties aan dat u deze vragen wellicht zelf kunt beantwoorden of in de discussies in de Raadswerkgroep kunt inbrengen.

Artikel 2 van de tekst van de verordening stelt dat het mechanisme niet van toepassing is op samenwerking die grensoverschrijdende problemen oplost met niet-EU landen. Daarentegen staat op pagina 4 wel dat EVA-landen en Andorra mee mogen doen. De leden van deze fracties vragen hoe deze schijnbare tegenstrijdigheid is te verklaren. Is dit voorstel aangemerkt als relevant voor de Europese Economische Ruimte? Zou het mogelijk zijn om ook een vergelijkbare samenwerking mogelijk te maken tussen een EU-lidstaat/EU-lidstaten en een derde land, bijvoorbeeld het VK? Dit zal natuurlijk op vrijwillige basis zijn.

De leden van deze fracties constateren dat in de definities de verordening wordt beperkt tot publieke/private infrastructuur en publieke diensten. Zij vragen waarom het mechanisme niet zou kunnen helpen bij grensoverschrijdende problemen bij private diensten als gevolg van divergerende nationale wetgevingsbepalingen. Hoe zit dat met grensoverschrijdend publiek en privaat vervoer?

Artikel 4 van de tekst van de verordening regelt het opzetten van een grensoverschrijdend contactpunt. Het is voor de leden van de fracties van CDA, OPNL en Volt niet duidelijk wat de compositie van zo'n contactpunt moet zijn. Zitten hier alleen publiekrechtelijke organisaties in? Welke rol kunnen wetenschappelijke en maatschappelijke organisaties in zo'n contactpunt spelen? Hoe zou u zelf vorm willen geven aan zo'n contactpunt? Denkt u dat kennis- en maatschappelijke organisaties in zo'n contactpunt een rol kunnen spelen?

De leden van deze fracties hadden in hoofdstuk II - Grensoverschrijdende coördinatiepunten (artikelen 4 en 5) ook een bepaling verwacht over de financiering van een contactpunt. Dat is niet het geval, maar wordt wel in de toelichting (pagina 4) genoemd. Zij vragen hoe het gebruik van het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO) voor dit doeleinde in de verordening zou kunnen worden verankerd. Waarom zou dit alleen uit de Interreg-middelen van het EFRO moeten komen en niet uit de algemene EFRO-middelen, als het betreffende land dat wenst? Zouden hiermee ook de bovengenoemde kennis- en maatschappelijke organisaties kunnen worden gefinancierd?

In de grensoverschrijdende samenwerking kent de Europese wetgeving ook de vorm van de Europese Groepering voor Territoriale Samenwerking (EGTS). In het grensgebied Nederland, Vlaanderen, Wallonië, Oost-België en Noordrijn-Westfalen kennen we bijvoorbeeld de EGTS Euregio Maas-Rijn. Een EGTS is volgens de leden van deze fracties in feite een grensoverschrijdende overheid, waar door lidstaten specifieke bevoegdheden aan kunnen worden gedelegeerd. Zij vragen of u kunt reflecteren op de mogelijkheid en wenselijkheid om meer EGTS-verbanden op te richten, bijvoorbeeld om de andere Euregio's te versterken; dit uiteraard in het licht van mogelijke conflictoplossing.

datum 19 maart 2024

ons kenmerk 174747U

blad 4

Vragen en opmerkingen ten aanzien van de uitvoering van het voorstel

Ten aanzien van de mogelijke en eventuele uitvoering van de verordening in Nederland hebben de leden van de fracties van CDA, OPNL en Volt de volgende vragen.

U geeft in het BNC-fiche een positief oordeel over de verordening en daarover zijn de leden van deze fracties verheugd. Zij vragen welke wijzigingen u voornemens bent in te dienen in de lopende raadsdiscussie. Kunt u, nu of op een later tijdstip, aangeven of en welke politieke struikelblokken zich in de raad hebben opgeworpen?

U geeft aan dat het mechanisme goed past bij de al lopende samenwerking met Vlaanderen, Noordrijn-Westfalen en Nedersaksen. U geeft ook aan dat Nederland al *"grotendeels voldoet aan de verplichtingen die volgen uit het voorstel"*.³ De leden van de fracties van CDA, OPNL en Volt vragen u aan te geven in welke mate het nieuwe mechanisme met de bestaande samenwerkingen overlapt en waar het verschilt.

De leden van deze fracties missen een overzicht of duiding van de grensrelaties met Wallonië (inclusief Oost-België). Nederland grenst immers ook aan deze deelstaat, en er zijn regelmatig thema's waar beide partijen verschillend over denken. In de voorbije jaren betrof dat bijvoorbeeld de nachtvluchten op Bierset, de mogelijke komst van windmolens in de Voerstreek, de afvalverwerker in Oupeye, de mogelijke vergunning voor de zinkmijn in Plombières, de status van het Drielandenpark, de waterafvoer in het stroomgebied van de Maas enzovoort. De leden de fracties van CDA, OPNL en Volt snappen dat dit niet meteen onderwerpen betreft die onder de werking van het nieuwe EU-mechanisme *cross-border coordination points* (CBCP's) zullen vallen, maar het zijn wel zaken waar overleg tussen overheden aan beide zijden van de grens aan de orde is, waar verschillend belangen bestaan, en waar dus ook de vraag gesteld kan worden of bestaande gremia voldoende, aldus de leden van deze fracties. Zij vragen u hier een reflectie op te geven.

Tussen Nederland en Vlaanderen bestaan vele overlegstructuren, ook op regionaal niveau. Het verschil in bevoegdheden van de regionale overheden aan beide zijden van de grens maken volgens de leden van de fracties van CDA, OPNL en Volt gestructureerd overleg soms gecompliceerd. Zo zorgt het feit dat Nederlandse provincies voor een aantal onderwerpen niet met Vlaamse provincies maar met de Vlaamse overheid moeten overleggen, terwijl die vaak de nationale Nederlandse regering als gesprekspartner ziet, voor onbegrip, zeker als die provincies juridische wegen bewandelen. De leden van deze fracties zijn van mening dat enige stroomlijning kan helpen. Het feit dat de figuur van de Commissaris van de Koning (CdK), die zowel een Provinciale rol heeft als Rijksorgaan is, een positie in het grensoverschrijdend overleg heeft gekregen, vinden zij een goede ontwikkeling. De leden van de fracties van CDA, OPNL en Volt vragen of u mogelijkheden ziet om deze positie nog verder te versterken (ambtsinstructie), mede omdat ook aan Vlaamse zijde de gouverneurs een coördinatie rol hebben. En zou de CdK van Limburg een dergelijk rol ook naar de Luikse en Waalse overheden kunnen vervullen? Hoe denkt u over een mogelijk toetreden van de beide Limburgen tot de Vlaams Nederlandse Delta, waardoor er congruentie kan ontstaan met de bestuurlijke overleggen van het

³ Kamerstukken I, 2023-2024, 36.501, A., blz. 6.

datum 19 maart 2024

ons kenmerk 174747U

blad 5

Interreg-programma Vlaanderen-Nederland en het meer informele GROS-overleg onder leiding van de Zeeuwse Cdk?

Het mechanisme refereert ook aan samenwerking over maritieme grenzen heen. Bovenstaand hebben de leden van de fracties van CDA, Volt en OPNL al een vraag gesteld over de mogelijkheid om op vrijwillige basis met derde landen te werken. De leden van deze fracties vragen of u, onafhankelijk van de voorliggende verordening, van plan bent om ook met het VK een samenwerkingsakkoord te sluiten dat grensoverschrijdende problemen aanpakt. Zo ja, op welke termijn?

U geeft in het BNC fiche op pagina 9 aan dat er ruimte is om gemeenschappelijke CBCP's op te zetten. De leden van de fracties van CDA, OPNL en Volt vragen of u voornemens bent van deze mogelijkheid gebruik te maken.

De leden van de vaste commissie voor Europese Zaken zien uw reactie met belangstelling tegemoet en ontvangen deze graag uiterlijk vier weken na dagtekening van deze brief.

Hoogachtend,

Prof.dr. E.B. van Apeldoorn
Voorzitter van de vaste commissie voor Europese Zaken